

Helsingfors/Mariehamn 28.10.2015

Nr 30/15

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
9.9.2015, nr 188/2015.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av ordningslagen för landskapet Åland, antagen av lagtinget 9.9.2015.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Landskapslagen innehåller ändringar i ordningslagsbestämmelserna rörande intagande av berusningsmedel på särskilt angivna platser samt om förhindrande av fara. Hänvisningarna i ordningslagens 17 § till vissa straffbestämmelser i strafflagen kompletteras. Genom landskapslagen upphävs inom landskapets behörighet landskapslagen om utverkande av tillstånd till föranstaltande av vissa nöjen samt hållande av spelautomat och penningautomat, liksom en del hänvisningar till strafflagen.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen gäller allmän ordning och säkerhet samt brand- och räddningsväsendet på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen för Åland med vissa undantag, varom nu inte är fråga.

Enligt ordningslagens 4 § 1 mom. är det förbjudet att inta berusningsmedel på allmänna platser i tätort och i fordon i kollektivtrafik. Enligt 4 § 2 mom. gäller detta förbud inte ett i paragrafen definierat serveringsområde eller de inre utrymmena i ett fordon i privat bruk. Genom landskapslagen intas i sist nämnda moment en bestämmelse som

bemyndigar landskapsregeringen att genom landskapsförordning utfärda bestämmelser om att det under vissa tider ska vara tillåtet med alkoholförtäring på särskilt angivna platser under förutsättning att den som förtär alkoholdrycker uppför sig på ett sådant sätt att det inte är så störande att det utgör ett hinder eller annars gör det oskäligt svårt för andra att utöva sin rätt att använda platsen ifråga för dess egentliga ändamål. Enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om tillstånd till utskänkning av alkoholdrycker, medan riket i enlighet med 29 § 1 mom. 4 punkten tillkommer lagstiftningsbehörighet beträffande alkohollagstiftningen i övrigt. Bestämmelsen i landskapslagens 4 § 2 mom. gällande intagande av berusningsmedel begränsar sig till de rättsområden som enligt beskrivningen ovan utgör landskapsbehörighet. Ett totalförbud att inta i och för sig tillåtna rusningsmedel på allmänna platser kan dock de facto begränsa utövandet av vissa i grundlagens 2 kap. garanterade grundläggande fri- och rättigheter, på vilket område lagstiftningsbehörigheten enligt självstyrelselagens 27 § 1 punkt tillkommer riket. Ett totalförbud har ansetts problematiskt ur grundlagssynpunkt i synnerhet om förbudet inte är knutet till uppkomsten av störningar (se GrUU 20/2002 rd). Med hänsyn därtill kan bestämmelser som lindrar ett sådant förbud vara motiverade. Enligt landskapslagens 4 § 2 mom. skulle sådana bestämmelser dock inte intas i lag, utan utfärdas genom landskapsförordning. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen och självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning. Med beaktande av att innehållet i delegeringen preciseras och begränsas av den reglering som finns i landskapslagen samt av annan tillämplig lagstiftning, anser Ålandsdelegationen att delegeringsstadgandet uppfyller de krav som anges i grundlagens 80 § 1 mom. och självstyrelselagens 21 § 1 mom. Av ordningslagens 4 § 1 mom. framgår att denna förordningsfullmakt begränsar sig till utfärdandet av bestämmelser i vissa fall som lindrar förbudet att inta berusningsmedel på i landskapslagen 2 § definierade allmänna platser.

Enligt 27 § 22 punkten i självstyrelselagen utgör straffrätt riksbehörighet med undantag av vad som stadgas i 18 § 25 punkten i självstyrelselagen. Detta innebär att strafformer och övriga frågor som an-

knyter till den allmänna delen av strafflagen regleras i rikslagstiftningen. Enligt självstyrelselagens 18 § 25 punkt utgör beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet landskapsbehörighet. Denna landskapsbehörighet innefattar även rätten att bestämma när straffåtgärder inte behöver vidtas. Landskapslagens 16 § reglerar ordningsförelser och i dess 17 § 1 mom. intas nu kompletterande hänvisningar till vissa i strafflagen kriminaliserade gärningar. De i paragrafen angivna bestämmelserna ska gälla inom landskapets behörighet. Dessa straffbestämmelser föranleder inte anmärkningar från behörighetssynpunkt.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Mäenpää och Pellonpää.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare